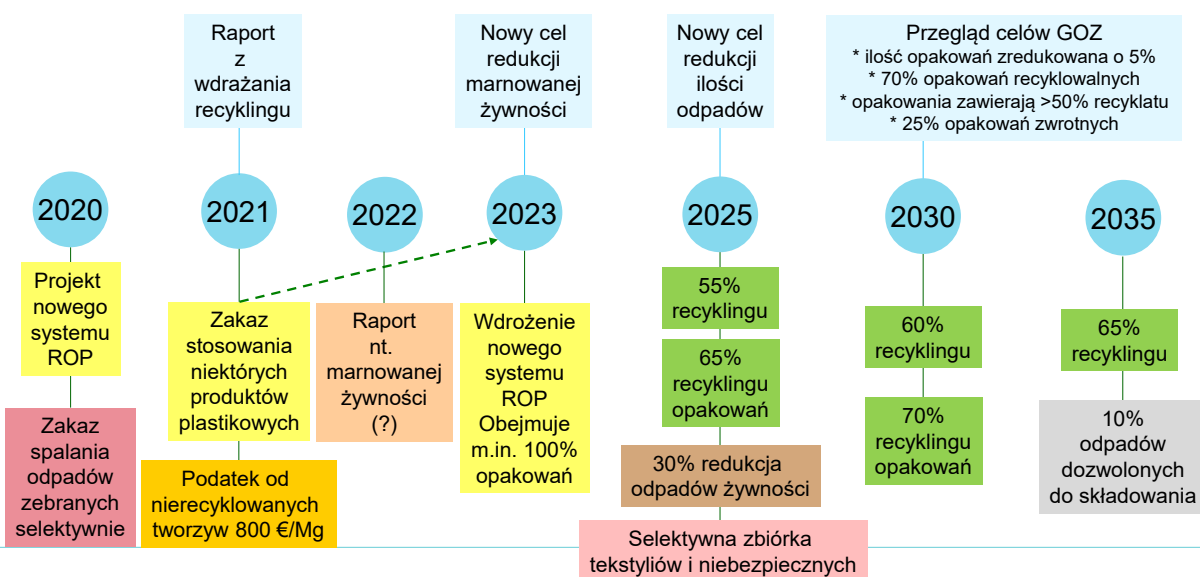

Wybrane problemy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

Paweł Głuszyński

Gospodarka o obiegu zamkniętym – odpady komunalne

Przygotowanie do realizacji GOZ?

- Od 2013 r. zniesiony obowiązek planowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi na poziomie lokalnym – zredukowany do elementu analizy rocznej
- Od zarania koncentracja na ‚zagospodarowaniu’ odpadów zmieszanych – czyli na ‚końcu rury, zamiast na ich redukcji u źródła poprzez zwiększanie poziomu i jakości segregacji u źródła, w efekcie:
  - przeskalowane inwestycje w instalacje do przetwarzania odpadów zmieszanych (MBP)
  - brak odpowiedniej wydajności i dobrze wyposażonych sortowni odpadów zbieranych selektywnie – wg oficjalnych danych luka inwestycyjna sięga ponad 15 mld zł
  - brak wymaganej wydajności instalacji do przetwarzania bioodpadów, zwłaszcza kuchennych, które wytworzą pełnowartościowy produkt - kompost
- **Obowiązek segregacji odpadów u źródła wprowadzono dopiero w 2019 r.**

Osiągnięte przez gminy poziomy recyklingu w 2021 r.

- Nadal nie są dostępne pełne dane z BDO
- Średni poziom recyklingu wykazany przez 2 278 gmin w 14 województwach wyniósł 28,8%
  - 1 298 gmin osiągnęło powyżej 25% recyklingu, czyli poziom wyznaczony na 2022 r.
  - 🏆 z tej grupy papierową rekordzistką jest gmina wiejska Zakrzewo w woj. kujawsko-pomorskim, która rzekomo uzyskała 139,02%
- Co najmniej 425 gmin nie osiągnęło wymaganego 20% poziomu
  - W tym także Katowice, Łódź oraz Warszawa

Odpady zmieszane

- Nadal ponad 57% odpadów komunalnych jest zbieranych nieselektywnie
- Aby zrealizować obowiązkowe poziomy recyklingu niezbędne jest odwrócenie proporcji - docelowo selektywnie będziemy musieli zebrać co najmniej 10% więcej odpadów niż wynosi poziom recyklingu w danym roku
- Koncentrujemy się na poprawie poziomu i jakości segregacji u źródła, a nie na wymyślaniu „cudownych” metod „pozbycia się” tego typu odpadów, bo takie nie istnieją, a dostępne tylko zwiększają koszty systemu

5 Wybrane problemy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

Bioodpady kuchenne

- Bioodpady kuchenne to ponad 19% wszystkich wytwarzanych odpadów komunalnych – ok. 3 mln ton
- Selektywnie zbieramy i poddajemy recyklingowi zaledwie 1/6 z wytworzonych
- Przyczyny:
  - większość nadal trafia do odpadów zmieszanych
  - zła jakość segregacji u źródła
  - brakuje ponad 2,5 mln ton wydajności instalacji
  - zaniżone – wzięte z sufitu – kwoty ulgi opłaty miesięcznej za kompostowanie przydomowe, np. 1 zł/mieszkańca/miesiąc

6 Wybrane problemy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

Tworzywa sztuczne

- W 2021 r. w 14 województwach zebrano selektywnie 888 tys. ton odpadów opakowaniowych wykonanych z tworzyw sztucznych
- Z tej masy do recyklingu trafiło 333,5 tys. ton, czyli zaledwie 37,5%
- Za niepoddane recyklingowi tworzywa sztuczne Polska musiała wpłacić do unijnego budżetu 1,69 mld zł w 2021 r.
- Za 2022 r. kwota ta może wynieść 1,75 mld zł

R12

- 70% odpadów komunalnych w sprawozdaniach gminnych jest raportowane w procesie odzysku R12 *wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1–R11*, a więc nie wiadomo jak ostatecznie zostały zagospodarowane!
- Problem ten dotyczy szczególnie:
  - odpadów wielkogabarytowych
  - zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych
  - znacznej części tworzyw sztucznych i papieru
  - części odpadów zmieszanych

Spalarnie odpadów

- Spalarnie odpadów są klasyfikowane przez UE jako *działalność wyrządzającą poważne szkody dla celów środowiskowych i gospodarce o obiegu zamkniętym*
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852
- Niestety krajowi decydenci mają zupełnie przeciwne zdanie i uznali, że budowa kolejnych spalarni ma priorytetowe znaczenie
  - NFOŚiGW przeznaczy na ich dofinansowanie 3 mld zł, a dopiero po blisko dwóch latach krytyki uruchomił program wsparcia budowy biogazowni, ale z kwotą tylko 1,5 mld zł
- **Jeśli zrealizowano by wszystkie proponowane spalarnie, to wraz z istniejącymi instalacjami do spalania trafiłoby ponad 59% odpadów komunalnych, gdy maksymalnie może to być 30%**

Dziękuję za uwagę

Paweł Głuszyński
pawel@otzo.most.org.pl